

Eva Lundvall

SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGEN

VERKSAMHET
OCH
EKONOMISK FÖRVALTNING
ÅR 1961

VALKOMMITTENS FÖRSLAG
TILL STADGEENLIGA VAL

ORDINARIE STÄMMA DEN 12 APRIL 1962

Valkommitténs förslag:

Vid Svenska Teknologföreningens stämma den 13.4. 1961 utsågs följande fem ledamöter i valkommitté:

direktör Bo Rathsmann, direktör Sixten Ulfsparré, civilingenjör Fredrik Lind, arkitekt Hans Åkerblad, professor Torsten Åström.

STF:s ordförandes två representanter:

direktör Gösta Luthman, sammankallande, professor P. G. Kihlstedt.

Den sålunda sammansatta valkommittén har framlagt följande enhälliga förslag:

Presidieledamöter för tiden 1.9. 1962—31.8. 1963:

ordförande:	direktör Harry Wennberg (nyval)
vice ordförande:	professor Lennart Rönmark (omval)
	tekn. direktör Bengt Wijkman (nyval)

Revisorer för kalenderåret 1962:

ordinarie:	förste ingenjör Sven Anderberg (omval)
	direktör Torsten Nordström (omval)
	aukt. revisorn Gustav Saxlund (nyval)
suppleanter:	tekn. dr Gösta Flemmert (omval)
	överingenjör Thure Malmer (omval)
	aukt. revisorn Torbjörn Björner .. (nyval)
	(för aukt. revisorn G. Saxlund)

Därest det stadgeförlag för STF som vid stämman föreligger för fastställande icke skulle komma att gälla från och med den 1.9. 1962 skall stämman, förutom presidieledamöter, utse två ordinarie styrelseledamöter och två suppleanter för dessa. För denna eventualitet föreslår valkommittén omval av nuvarande

ordinarie ledamöter:	direktör Gösta Sterky
	direktör Bo Westerberg
suppleanter:	civilingenjör Lars Luthman
	civilingenjör Arne Wehtje

I samma situation skall då revisorerna vara två ordinarie och två suppleanter med de auktoriserade revisorerna adjungerade.

Berättelse över verksamheten 1961

1961, jubileumsåret, markerar även i andra avseenden ett märkesår för Svenska Teknologföreningen. Efter en hundraårig tillvaro med individuellt ledamötskap som grund, har föreningen efter långa och omsorgsfulla förberedelser dragit konsekvenserna av utvecklingen. Det snabbt växande antalet högskoleingenjörer i landet och de än större tillkommande årskullar som väntas i en nära framtid har gjort en annan föreningsstruktur önskvärd ja nödvändig. Föreningen har nu över 12 000 ledamöter men kan inom ett årtionde beräknas vara uppe i det dubbla. Sammanslutningarna, de s. k. primärorganisationerna, för varje fack har vuxit ut till slagkraftiga enheter allt eftersom medlemskadrarna ökat och fackens särintressen kunnat omhändertagas effektivt av egna organ. Strävan går mot fortsatt utbyggnad av primärorganisationerna i den takt de ekonomiska resurserna det medger. Främst gäller det därvid att utrusta föreningsapparaten med teknisk specialexpertis, väl förtrogen med fackets särart och problemställningar.

För Svenska Teknologföreningen som topporganisation för fackens sammanslutningar blir en av de angelägnaste uppgifterna, nu som förr, att samordna medlemsorganisationernas arbete i enlighet med STF:s välkända syften.

»Att åstadkomma och stimulera utbyte av erfarenheter och kunskaper på det tekniska området, att främja den högre tekniska bildningen och verka för ett vidgat och fördjupat ingenjörstekniskt kunnande, att stärka ingenjörssyrkets ställning i samhället, att sprida kännedom om teknikens insatser och framsteg» förblir alltför, liksom under de gångna hundra åren, STF:s ambitiösa målsättning.

I de tecknen firades också 100-årsjubiléet med värdighet, originalitet och med fest. Den 6 juni inleddes jubiléet med en informell kamratträff på Tekniska Muséet. Följande dag hölls den egentliga jubileumshögtidligheten i Konserthuset i närvaro av Konungen och Drottningen. Ett dansfestspel inramade de olika programpunkterna och gav flykt och stämning åt den historiska återblicken och maningarna till fortsatta ansvarsmedvetna insatser på det tekniska arbetsfältet i mänsklighetens tjänst.

Knutet i tiden till jubiléet hölls också det 6:te Nordiska Ingenjörsmötet, Nim 6. Jubileumsbanketten i Stadshuset på kvällen den 7 juni markerade övergången till ett omfattande tekniskt program, som i tvenne dagar, i Nim 6 tecken, fullföljdes i de olika fackens regi.

Om också 1961 på detta sätt kommer att i STF:s historia präglas av jubiléet och omorganisationer, har dock icke annan verksamhet skjutits undan

eller varit betydelselös. Alltjämt intar utbildningsfrågorna en central plats på arbetsprogrammet. STF följer genom en särskild kommitté kontinuerligt den pågående statliga universitetsutredningen. I gott samarbete förmedlas härigenom ingenjörskårens erfarenheter och synpunkter till utredningens arbetande organ, allteftersom dessas arbete fortskrider i för tekniken angelägna avsnitt. Det omfattande utredningsarbete som nedlägges i kommittén har nödvändiggjort anställandet av en deltidsssekreterare. Vid sidan av detta föreningens parallellarbete till utredningen, har specifikt

Gruppen för Teknisk Utbildning

utvecklat en livlig verksamhet på det så aktuella utbildningsområdet. Medlemsantalet i gruppen uppgick vid årsskiftet till 734.

Gruppen har i särskild grad varit inkopplad på föreningens remissverksamhet, som en direkt följd av den flod av utredningar som presenterats i utbildningsfrågor.

Sålunda har gruppen berett och utformat STF:s svar beträffande:

1. KSÖ och KÖY »Betänkande från blandgymnasieutredningen». Här avstyrker STF bestämt varje mera långtgående sammansmältning i administrativt eller annat avseende av de båda skolformerna: allmänna gymnasier och yrkesbildande skolor på gymnasienivå. Även i andra avseenden har föreningen ställt sig kritisk till olika i betänkandet framlagda delförslag.
2. Överstyrelsens »PM med synpunkter och förslag beträffande ändrade bestämmelser rörande urvalet bland de inträdessökande till de tekniska högskolorna». STF har här starkt betonat betydelsen av att urvalsprinciperna för inträde vid de tekniska högskolorna ägnas tillbörligt intresse. Vid beslut i denna fråga bör man slå fast att urvalet skall ske så att det främjar utexamineringen av goda högskoleingenjörer och att man endast i den mån detta inte eftersättes tar hänsyn till intagningsbestämmelser vid universitet och övriga högskolor. STF föreslår till sist att möjligheter att förfina urvalsmetoderna utredes närmare.
3. Ecklesiastikdepartementet med »Utkast till verksamhetsprogram för 1961/62 inom OEEC:s styrelsekommitté för naturvetenskaplig och teknisk arbetskraft». STF har ej tidigare varit inkopplad på detta ärende och i utkastet hänvisas allt som oftast till tidigare dokument. Gruppen har dock föreslagit STF understryka några av de punkter den finner vara av särskilt intresse, som t. ex. om en utredning av de optimala proportionerna mellan olika ingenjörskategorier i skilda arbetsuppgifter.
4. Arbetsmarknadsstyrelsens prognosinstituts och gymnasieutredningens sekretariats beräkningar angående »Det framtida ingenjörskravets». STF anser att den framlagda prognosen haft ett stort värde som igångsättare av en debatt om utförandet av prognosen. STF anser emellertid

icke att de framförda slutsiffrorna över rekryteringsbehoven bör läggas till grund för utökningen av intagningskapaciteten med mindre än att ett ingående studium av prognosmetodiken företages.

5. Ecklesiastikdepartementet och tidigare KÖY förslag om »Tvåårig lärarutbildning av gymnasieingenjörer». Här har STF kring årsskiftet gjort uppmärksammade inlägg men återkommer i mera slutgiltig form med sin kritiska granskning av förslaget och med konsekvensbedömanden för andra lärarfrågor in på nyåret 1962.

Gruppens styrelse har även 1961 med anlitaande av särskild sakkunskap utfört sakkunnebedömningen av den praktisk-tekniska verksamhet som lektorer vid högre tekniska läroverk önskar återopa för placering i högre lönegrad. Arbetet drar icke oväsentliga kostnader för STF, varför föreningen hos statsmakterna begärt ersättning. I princip har KÖY beviljats rätt utge sådan ersättning till STF, men i praktiken är frågan ännu olöst.

Gruppen för Atomteknik

Medlemsantalet har under året varit 320.

Gruppen har hållit eller medverkat i fyra föredragsaftnar.

Tveksamheten om Gruppens namn skall vara Atomteknik eller Kärnteknik finns alltjämt kvar.

Gruppen Svenska Föreningen för Medicinsk Fysik och Teknik

har ett medlemsantal av 165.

Ett uppmärksammat inslag i Nim 6 var den separatutställning som gruppen ordnat i Tekniska Muséet under mottot »Medicin och Teknik». I övrigt utmärkes året av en livlig föredragsverksamhet.

Gruppen för Data- och Beräkningsmaskiner

med sina 350 medlemmar har medverkat vid uppläggningsen och genomförandet av den dubblade kursen i Digitalteknik.

Gruppen för Regleringsteknik

med 655 medlemmar har vid sidan av sin föredragsverksamhet här i landet fortsatt det internationella samarbetet inom IFAC:s, d. v. s. International Federation of Automatic Control, ram.

Gruppen för Livsmedelsteknik

avvaktar att statuter skall fastställas för sådant samarbete, vilket gruppens intressen förutsätter, som går utöver STF:s gränser. Det blir allt aktuellare

att finna smidiga former för STF:s medverkan, till sina ledamöters tjänst, i bildandet av sammankomstmöjligheter mellan ingenjörer och andra yrkesutövare. Gemensamma arbetsområden, där intim samverkan mellan skilda yrkesgrupper är en förutsättning, blir allt vanligare i förvärvslivet. Föreningsverksamheten har här en viktig uppgift att förmedla och stärka kontakterna och måste snabbt nog finna former härför.

Kontakt med utlandet

Det stora och betydelsefulla arbete som pågår för att skapa ett enat Europa är också för ingenjörerna av sådan vikt att STF sannolikt under de närmaste åren får vara beredd på att lämna allt större bidrag. Det inter-europeiska ingenjörssamarbete där STF deltar har under året präglats av problem som betingas av ett blivande förenat Europa. Speciellt gäller det förutsättningarna för ett fritt tekniskt samarbete över de nationella gränserna. Alltjämt finns i de olika länderna en mångfald inskränkande bestämmelser och förordningar som gör att nationaltillhörigheten mer än det tekniska kunnandet kan bli avgörande för möjligheterna att erhålla befattningar eller arbetsuppgifter inom det blivande enade Europa. Från svenskt håll och då främst från dess ingenjörssammanslutningar fordras vaksamhet och ingripanden, för att förhindra medveten eller omedveten diskriminering av svenska ingenjörer på det stora gemensamma arbetsfältet.

Även de svenska insatserna i utvecklingsländerna beror mycket på ingenjörernas medverkan. Särskilt Sverige har genom sin högtstående teknik en möjlighet att bidra på ett sätt som bör kunna ge svenska ingenjörer ett ansett och uppskattat namn över hela världen. Här får inte heller högskoleteknikernas egna sammanslutningar fattas bland dem som måste bidra för att göra insatserna så fullödiga som möjligt. Sveriges bidrag kan inte misstänkas ha politiska biavsikter och har därför de bästa förutsättningar att bli mottaget utan tveksamhet och rädsla från dem vi önskar hjälpa.

Svensk industri och svenska ingenjörer måste här samverka för att bl. a. vår teknikerbrist inte skall bli en alltför hämmande faktor i den svenska biståndsverksamheten.

Kommittéer

STF:s *taxekommitté* har även under 1961 varit livligt verksam för att följa revisionen av »Allmänna arvodesnormer för rådgivande ingenjör- och arkitektverksamhet». Förhoppningarna att under året kunna avsluta detta arbete har icke infriats. De många komplicerande faktorer som tillkommit, bl. a. de ännu ej helt klara beräkningarna av de nya pensionskostnaderna, har fördröjt arbetet och även skapat nya problem. STF torde dock under 1962 få ta ställning till kommitténs arbetsresultat.

STF:s *kontraktskommitté* har haft ett omfattande program under året.

Den fortsatta livliga byggnadsverksamheten med ständigt nya arbetsmetoder, material och som följd härav förordningar, gör en fortlöpande översyn av kontraktsformulär och allmänna bestämmelser nödvändig. Kommitténs arbete har utvidgats under året och allt fler har dragits in i utredningsarbetena.

Matrikelkommittén avslutade under 1961 sitt arbete i och med att jubileumsmatrikeln blev färdigställd och distribuerad. Det omfattande material över landets högskoletekniker som här sammanbragts kommer att i kompletterad och bearbetad form utgöra ett värdefullt underlag för fortsatt information om de svenska civilingenjörerna och högskolearkitekterna.

Jubileumskommittén har inför 1961 års bokslut slutfört sina räkenskaper och begärt sin upplösning. Jubiléet har på annat ställe i denna berättelse i korthet refererats.

Organisationskommitténs slutbetänkande, som förelåg i november 1960 har legat till grund för de nya samarbetsformer mellan STF och primärorganisationerna som presenterats föreningen på extra stämma i november 1961. Genom enhälligt beslut antog STF därmed nya stadgar. Bekräftelse härav skall nu ske på föreningens ordinarie stämma i april 1962. Därmed skulle även de formella kraven i samband med STF:s omdaning vara uppfyllda. Det fortsatta arbetet på den nya organisationens genomförande kan där efter bedrivas med större intensitet och förutsättningar till snabba resultat.

STF:s *kommitté för principfrågor vid fastighetsvärdering* fortsätter sitt betydelsefulla arbete. Det är att hoppas, att den omfattande byggnads- och saneringsverksamheten genom kommitténs arbeten skall få värdefulla instrument, som kan underlätta och påskynda de ofta intrikata och tidsödande förhandlingar som många gånger avsevärt försvårar och fördyrar insatserna på detta viktiga samhällseliga område.

Normkommittén för vatten och avlopp har också arbetsuppgifter som erfordrat ett tålmodigt expertarbete i samverkans tecken. Redan föreligger anmärkningsvärda resultat, men kommittén arbetar oförtrutet vidare.

Kommittén Reklam för ingenjörsyrket fortsätter sin verksamhet bland skolungdomen med stillfilmen »Morgondagens män» och broschyren »Matematik — Ditt yrke». Svensk skolradio har observerat STF:s insatser och överläggningar pågår om att inför 1963 års yrkesvägledning i radio i omarbetad form inkludera »Morgondagens män» och utnyttja de erfarenheter som vunnits genom STF:s upplysningsverksamhet bland ungdomen. Ett närmare samarbete med studentkårerna vid de tekniska högskolorna och deras informationer till gymnasisterna samt med primärorganisationernas yrkesvägledande insatser är önskvärt och planeras. STF:s utökade personella resurser ger förhoppningar om att arbetet skall kunna intensifieras.

Den s. k. »*Skuggkommittén*» har, som tidigare i denna berättelse påpekats, under 1961 fortsatt sitt arbete parallellt med Universitetsutredningen och i intimt samarbete med denna.

Kommittén har under året haft ett tiotal sammanträden och successivt behandlat huvudpunkterna i Universitetsutredningens kommande betänkande.

De insatser som kommer att krävas av teknikerna i morgondagens samhälle gör det till en den angelägnaste uppgift för ingenjörs kåren att medverka till att utbildningen av de blivande ingenjörerna kan ske i former som garanterar hög kvalitet och tillräcklig bredd på den kår som i första hand skall svara för vårt lands materiella framåtskridande. STF och primärorganisationerna har i Skuggkommittén fått ett språkrör, som vunnit utredningsmännens respekt och aktning. Denna tillgång måste kåren väl akta och stödja i dess betydelsefulla arbete.

Byggnadskommitté. Under året har lokalfrågorna trängt än mer i förgrunden. Från Stockholms Stads sida har sådana informationer lämnats att tidigare hysta förhoppningar om att STF skulle kunna kvarbliva för längre tid i sina nuvarande lokaler måste avföras som arbetshypotes.

En brett upplagd, för de samarbetande organisationerna representativ, byggnadskommitté har under året tillsatts och trätt i funktion. Genom tvenne arbetsutskott förhandlas dels med Stockholms Stad och andra om lämplig tomt och plats för ett nybygge dels utredes i mera detaljerad form de utrymmesbehov som skall tillfredsällas. Projekt av skiftande storleksordningar föreligger och bearbetas men förutsätter också många kontakter med andra intressenter än dem som närmast ingår i STF-samhörigheten. Tidsfaktorn är oroande och inför 1962 kan endast den förhoppningen uttalas att kommitténs arbete under året skall krönas med framgång och föreningen snarast ställas inför möjligheten att besluta om sitt framtida hems förläggning och utformning.

Representation

STF har under året varit kontinuerligt representerad i följande sammanhang

i Sverige: Tekniska Muséets styrelse
Sveriges Tekniskt-Industriella Skiljedomsinstitut
Sveriges Standardiseringskommission
Svenska Industrins Praktiknämnd
SIN = Svenska Ingenjörsföreningarnas Nämnd
Samarbetsnämnden STF—TLI (=Tekniska Läroverkens Ingenjörsförbund)
Svenska Uppfinnarekontoret
Svenska Centralkommittén för internationella ingenjörskongresser
Svenska Nationalkommittén för Kemi
Svenska Nationalkommittén för Mekanik
Nämnden för internationella expert- och stipendieärenden
Forskarnas Kontaktorgan

i utlandet: EUSEC = Conference of Representatives of Engineering Societies of Western Europe and the United States of America

EUSEC Education and Training of Engineers

EUSEC Advisory Committee

FEANI = Fédération Européenne des Associations Nationales des Ingénieurs

IFAC = International Federation of Atomic Control

De nordiska ingenjörsföreningarnas samarbetskommitté

Nordiska Vägtekniska Förbundet

Fortbildningsverksamheten

Under 1961 har hållits 34 kurser på sammanlagt 968 timmar med totalt 2 903 deltagare.

Av årets 968 kurstimmar har 398 eller 42 % varit förlagda på andra platser än Stockholm. 27 av de 34 kurserna har arrangerats i samarbete med Tekniska Läroverkens Ingenjörsförbund inom ramen för gällande avtal mellan de båda föreningarna.

Härutöver har TLI arrangerat 4 kurser i samarbete med STF på sammanlagt 126 kurstimmar med totalt 378 deltagare.

Samarbetet med TLI har således ytterligare utvidgats och stärkts under året genom ett utökat antal gemensamma kurser.

Kurser har även arrangerats i samarbete med följande föreningar:

Kontrollingenjörernas Förening

Sundsvalls Tekniska Förening

Svenska Arkitekters Riksförbund

Svenska Byggnadsentreprenörföreningen

Svenska Föreningen för Medicinsk Fysik och Teknik

Kontakter med de med STF korresponderande tekniska föreningarna ute i landet och samarbetet med STF:s nordiska systerföreningar har fortsatt.

Teknisk Tidskrift

Under året har tidskriften utkommit med 48 häften omfattande 3376 sidor, varav 1380 text.

Specialhäften har utgivits behandlande »Husbyggnad i stål», »Materialstandardisering» och »Medicinsk elektronik». Dessutom utkom ett jubileumshefte till STF:s 100-årsjubileum, omfattande 184 sidor.

Tidskriften har under året flyttat till nya och bättre lokaler på Sveavägen 45. I samband därmed har tidskriftens stab kunnat utökas.